

Ambulans personelinin iletişimi

Dr. Mahmut Tokaç

1963 yılında Ordu, Ünye'de doğdu. 1979'da Ünye Lisesi'nden, 1985'te İÜ Cerrahpaşa Tıp Fakültesi'nden mezun oldu. 2000 yılında İÜ Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Deontoloji ve Tıp Tarihi Bölümü'nde doktorasını tamamladı. 2002-2003 tarihleri arasında İstanbul 112 Ambulans Komuta Merkezi Başhekimliği, 2003-2009'da Sağlık Bakanlığı İlaç ve Eczacılık Genel Müdürlüğü'nde Genel Müdür Yardımcılığı ve Genel Müdürlüğü ile 2009-2013 arasında İstanbul Başakşehir Devlet Hastanesi Başhekimliği görevlerinde bulundu. Dr. Tokaç halen İstanbul Medipol Üniversitesi Tıp Fakültesi Deontoloji ve Tıp Tarihi Anabilim Dalı Başkanı ve Geleneksel ve Tamamlayıcı Tıp Uygulama Araştırma Merkezi Müdürü olarak görev yapmaktadır.

Tıp tarihi ve etik derslerimizde sağlık personeli adaylarına hasta ve yakınlarıyla iletişimde bazı filmler ve romanlardan alıntılar yaparız. Konu ile ilgili olduğunu düşündüğümüz film ve romanları bu gözle inceler ve eğitim materyali olabilecek sahnelerini derslerimizde kullanırız. Örneğin *Patch Adams* ve *WIT* bizim en çok kullandığımız filmlerdendir. Bazen de adına aldanarak izlediğimiz filmler ya da okuduğumuz kitaplar tam bir hayal kırıklığına sebep olur: Örneğin Artur Hailey'in *Hastane* isimli romanı.

Mesleği paramedik* olan bir doktora öğrencimin yazdığı *Cankurtaran* isimli romanını okuduğumda ise bir yandan hayal kırıklığı yaşarken diğer yandan da çok güzel eğitim materyali bulduğum için sevindim. Hayal kırıklığım, romanda gençliğimizdeki Brezilya dizilerinden kat kat fazla entrika, ihanet ve aldatmaların yer alması dolayısıyla 112 personelinin birçoğunu bu şekilde imiş gibi göstermesinin eski bir 112 çalışanı olarak beni fazlasıyla rahatsız etmesinden kaynaklandı.

Öte yandan söz konusu romanda benim için eğitim materyali olabilecek pek çok enstantane de bulunmakta. Romanda birçok sahnede ekibe ve uygulamalarına tepki gösteren kişileri temsil eden "Kırmızı Kazaklı Şahit" olarak bir karakter yer almakta, bu karakter -genellikle ukala tavırlarla- yapılanları eleştirirken, bazen de ekibin yardımcısı olabilmektedir.

Ekibe müdahale eden kişi bazen hasta yakını, bazen de olay yerinde görevli bir polis memuru olabilmektedir. Romanda bu tip bir müdahaleci olarak polis memuru *Firat* karakteri yer almaktadır. Şimdi romandaki ambulans ekiplerinin sıkça yaşadığı tepkilerden örnekler verelim:

1- Geç Gelme Tepkisi

Ambulans olay yerine vardığında genellikle karşılaşılan durum ambulansın geç geldiği yönündeki tepkilerdir. Bu durumda vatandaşla tartışmaya girmesi ambulans ekibinin vakaya müdahalesini geciktireceği için bu gibi kişilerle tartışmaya girmek yerine işe odaklanmak çok önemlidir:

Olay yerindeki kalabalıktan bir kaç ambulans ekibine doğru yürüdü. Geç kaldıklarını iddia ediyorlardı. Oysa İstanbul trafiği göz önüne alındığında vaka ihbar saatiyle, vakaya ulaşma saati arasındaki fark, ekibin olay yerine hızlı ulaştığını gösteriyordu. Bu tepkiler sürekli olarak her kaza adresinde tekrarlanan bir durum olduğundan ekip kimseye açıklama yapma gerekliliği duymadan yaralının olduğu yere doğru ilerledi. Ezgi ile Aylın olay yeri güvenliğini gözlemledi. Sataşmalar sözlüydü. Kimseyle söz dalaşına girmeden yaralının yanına gittiler. Ezgi kazazedenin baş kısmına diz çökerek birinci değerlendirmeye başlamasına rağmen çevresindeki kalabalık kazazedeye müdahalesini güçleştiriyordu. Ayağa kalktı. Sesini yükselterek:
- Lütfen bir kişi kalabalığı dağıtsın, bir

kişi de bize bilgi versin dedi.

Kırmızı Kazaklı Şahit verilen görevi üstlenerek kalabalığı dağıtmaya başladı.
- "Hadi beyler açılalım. Görevliler işini yapsın."

2- Hastaya Olay Yerinde Müdahale Edilmesini Oyalanma Olarak Görme Tepkisi

Olay yerinde hastaya müdahale yapılmasının hastanın ölümüne yol açacağı sanılır, bir an önce hastaneye götürülmesini isterler. Bu durumlarda da bu şahıslarla muhatap olunmaması gerektiğinin vurgulandığı bir sahnede, acemi personelin muhatap olması üzerine tecrübeli olanının buna engel olduğu aktarılır:

Olay yerinde ambulans ekibinin uzun süre müdahale etmesinden sıkılan Kırmızı Kazaklı Şahit:

- "Hadi kardeşim atıp götürsenize!" diye bağırdı.

Ambulanların bazı insanlarca sadece taşıma amaçlı hizmet verdiği düşünülünden bu tip tepkilerle sıkça karşılaşılan ekip her defasında ambulansın taşımaktan ziyade acil müdahale için olay yerinde bulunduğunu, yaptıkları müdahaleler ve sözlü ikazlarla anlatmaya çalışıyorlardı. 24 saatlik nöbetlerinin son saatinde çıktıkları bu vakada da travma ekibi için öncelikli amaç kap-götür mantığı değil olay yerinde acil tıbbi müdahaleye başlayarak güvenli bir şekilde yaralının hastaneye naklini sağlamaktı.

Olay yerine ulaştıkları andan beri sürekli

kendilerini sözlü taciz eden adama sertçe baktı, Aylin. Mesleki tecrübesizliği, gençliğinden kaynaklanan muhalifliği ve nöbet yorgunluğunun da etkisiyle kızgın bir ifadeyle karşılık verdi:

- "Bayım taksi miyiz biz!"

Kaan Yüksel ekip arkadaşının bu tavrını beğenmemiş olsa da, kötü niyetli olmadığının bilincinde fakat onu uyarmak istercesine kaşlarını çatı:

- "Aylin işine bak sen" dedi.

Kırmızı Kazaklı Şahit'e dönerek bekleme amaçlarını kalabalığa anlatmak istercesine sesini yükseltti:

- "Müdahale ediyoruz beyefendi, kazazedeyi stabil ettikten sonra hastaneye götüreceğiz."

Aylin serum hazırlarken, Ezgi ambulansı yaklaştırdı. Kaan Yüksel ile birlikte ana sedyeyi hastanın yanına indirdi. Aylin serumu hazırlamıştı. Kendilerine laf atan adamı kalabalık içerisinde seçerek ona seslendi:

- "Bayım gelin buraya, yardımcı olun bize."

Kendisine iş verilmesinden memnun olan Kırmızı Kazaklı Şahit koşarak geldi Aylin'in yanına:

- "Ne yapmam gerekiyor?"

Aylin elindeki serumu uzattı:

- "Al şu serumu bu şekilde tut" dedi göstererek.

Kırmızı Kazaklı Şahit serumu eline aldı. Aylin'in tarifine göre yukarıda tuttu:

- "Hah şöyle ya..."

3- Hastaya Yapılan Müdahaleyi Beğenmeme Tepkisi

Olay mahallinde yapılan tıbbi müdahaleye karışılması vakayı adiyedendir. Özellikle filmlerde ve dizilerde kalbi düz çizgi çizen hastaya elektro şok vererek hayata

döndürme sahnelerinin yanılttığı bu kişiler hemen elektro şok yapılması gerektiği konusunda ısrarcıdır:

Kırmızı Kazaklı Şahit ekibin yanına vardı. CPR uygulayan ekibi bir süre seyrettikten sonra Aybüke'nin karşısına geçerek konuştu:

- Şok verin şok, kesin canlanır!

Ekibin yüzünde hafif bir tebessüm oluştu. Zira adama göre kesin çözüm şok vermek olsa da böyle bir uygulama için hastanın durumu müsait değildi. Aybüke ekibine seslendi:

- "Adrenalin yapıldı mı?"

Türkan enjektör elinde;

- "Yapıyorum şimdi" dedi.

Serumu taktığı koldan adrenalin IV puşeye yaptı.

- "Atropin de yap. Defibrilatörü hazırlayın!"

Çetin defibrilatör kaşıklarını eline aldı:

- "Aybüke hadi hazırım ben, VF istiyorum!"

Kırmızı Kazaklı Şahit:

- "Gerek yok, gerek yok sen şoku ver!"

Çetin, güvenlik görevlisine seslendi:

- "Arkadaşım işimizi yapalım!"

Güvenlik görevlisi, Kırmızı Kazaklı Şahit'i uzaklaştırdı.

Bir başka sahnede de benzeri bir müdahale yer almaktadır. Bu tarz müdahaleye karşılık vermeye kalkan acemi personele tecrübeli olan cevap vermemesi gerektiğini belirtmektedir:

Travma acil yardım ambulansındaki yaralı Leyla entübe edilmişti. Ezgi, balon valf maske ile yaralıyı solutuyordu. Sürücü sağlık personeli, kan ter içinde kalp masajı yapıyordu. Aylin, acil ilaçları sürekli olarak enjektöre çekip Ezgi'nin talimatına göre yaralıya uyguluyordu. Yan kapıda müdahaleleri izleyen İşçi Mehmet, ekibe bağıyordu:

met, ekibe bağıyordu:

- "Düz çizgi çiziyor işte. Şok verin aptallar!"

Ekip, kendilerine yöneltilen hakaretleri duymazlıktan gelerek canhıraş bir şekilde işlerini yapıyordu. Aylin:

- "Üçüncü adrenalin yapıyorum!"

- "İkinci atropini de yap" dedi Ezgi.

Polis Fırat'ın güçlükle tutabildiği İşçi Mehmet bağırıyordu devam ediyordu.

- "Daha neyi bekliyorsunuz geri zekalılar? Elektro şok versenize!"

Ezgi, İşçi Mehmet'e dönerek:

- "Bu ritimde şok veremeyiz" dedi.

Fırat'a bakarak;

- "Memur Bey, beyefendiyi uzaklaştırm lütfen" dedi.

Polis Memuru Fırat, İşçi Mehmet'i uzaklaştırmaya çalıştı. İşçi Mehmet, var gücüyle bağırdı:

- "Ekranda düz çizgi çiziyor ama şok vermiyorlar Leyla'ma".

Ezgi'nin şefliğinde, travma ambulansında yaralıya müdahale devam ediyordu. Umutlar tükenmek üzereydi. İşçi Mehmet sürekli olarak bağıyordu. G TV muhabiri Çağrı da ambulanstaki müdahaleyi izliyordu. İşçi Mehmet yan kapıya yaklaşarak yeniden bağırdı:

- "Düz çizgi diyor size aptallar! Şok vermezseniz sizi dava ederim."

Kalp masajı yapan Aylin:

- "Çok biliyorsun sen" diye karşılık verdi.

İşçi Mehmet, kendisini tutan polisten kurtularak Aylin'in üzerine yürüdü. Fırat atik davranarak bir hamlede Mehmet'in sırtından tutarak ambulandan indirdi.

Aylin, Fırat'a bakarak gözleriyle teşekkür etti. Arkadaşlarına dönerek;

- "Ulan dizilerde asistolda şok verip hasta yakınlarını üzerimize sürüyorlar" diye mırıldandı. Ezgi elindeki balon valf maskesini umutsuzca şişirip indirirken Aylin'e baktı. Bir abla şefkatiyle konuştu:

- "Cahil kimselerin yanında kitap gibi sessiz ol Aylin. Bak, adam senin üzerine yürüyor. Polis olmasa darp edecek. Biz biliyoruz şok verilmeyeceğini ama o adam bilmiyor. Üstelik söz konusu olan nişanlısının hayatı. Biraz daha sakın ol lütfen."

4- Hasta Yakınlarının Müdahaleyi Zorlaştıran Davranışları

Hasta yakınlarının hastalarını merak etmelerinin getirdiği müdahaleyi zorlaştıran tavırları romanda birkaç ayrı sahne yer almaktadır:

Kalabalığın içinden koşar adımlarla gelen Aslı'nın feryadı metro istasyonu içinde yankılandı:

- "Ömeeer!

Güvenlik görevlisi engellemeye çalıştı:

- Giremezsiniz!"

- "Ben eşiyim eşi" diye bağırarak Aslı, güvenlik görevlisini aşarak hastanın yanına geldi. Halen kalp masajına devam eden Çetin'in koluna sarıldı. Aybüke:

- "Hanımefendi lütfen işimizi zorlaştırmayın" dedi.

Aslı, Çetin'in kolunu sıkıca tuttu:

- Ölemez o, ölmemeli" diye feryat figan çıkırıyordu Aslı. Aybüke omzundan tutarak teskin etmeye çalışıyordu:

- "Hanımefendi, müdahalemizi yapıyoruz. Şimdi ağlama zamanı değil dua etme zamanı."

Aybüke, Aslı'nın elinden tutarak onu sakin bir köşeye götürmeye ikna etti.

Aybüke'nin eline sarılan Aslı yalvarıyordu:

- "Ne olur yaşatın kocam!"

- "Hanımefendi hadi sizi ambulansa alalım" dedi Aybüke.

- "Hiçbir yere gitmem, Ömer'im burada ölümle peçeleşirken ben hiçbir yere gitmem" diyerek olduğu yerden kalktı. Aybüke engelleyemedi. Aslı hızlıca hastanın olduğu yere giderek Çetin'in koluna sarıldı. Çetin:

- "Aybüke, hanımefendiyi ambulansa al, gerekirse diazem yap. Türkan adrenalin!"

Aybüke, Aslı'nın elinden tuttu:

- "Ama işimizi zorlaştırıyorsunuz lütfen!"

- "Hayır, hayır gitmeyeceğim işte" dedi.

Kocasının başucuna oturup boynuna sarıldı. Aybüke, Aslı'nın omzundan tutarak çekti:

- "Peki, şöyle gelin öyleyse" dedi.

Aslı'nın omzuna elini atarak birlikte biraz uzaklaştılar.

Bir başka sahnede de benzeri engelleme betimlenir:

İşçi Mehmet:

- "Nişanlım benimle konuşmuyor" diye bağırdı.

Aylin, yaralının nabzına baktı:

- "Kahretsin" dedi.

Ezgi ile Aylin ambulansın içindeki yaralıya kalp masajı ve suni solunuma başlamışlardı. Ezgi, şoför kabinindeki sağlık personelini yanlarına çağırdı:

- "Kalp masajına geç" dedi.

Gelen sağlık personeli kalp masajına başladı. Ezgi, entübasyon için hazırlık yaptı. İşçi Mehmet, nişanlısının üzerine sarılarak müdahaleleri engelliyordu...

5- Hasta Yakınlarının Fiziksel Müdahaleleri

Hasta yakınlarının bazen şiddet niyetiyle olmayan fiziksel müdahalelerinin olabileceği, bu gibi durumlarda personelin sinirlenmemesi gerektiği vurgulanmaktadır.

Sağlık personeli, Ezgi ile birlikte travma ekibinin ambulansına gitti. Ezgi, anahatları ona uzatarak arka kabine geçti. İşçi Mehmet hala arka kabindeydi. Ön kabine binmesi için ısrar etti Ezgi. İşçi Mehmet, Ezgi'nin eline vurarak:

- "Geçmeyeceğim" dedi.

Ezgi sinirlenmişti. Görevleri esnasında sözlü ya da fiziksel şiddete açık olan 112 çalışanları yine şiddete maruz kalıyordu. Ezgi, güvenlik gerekçesiyle yaralıya müdahaleden vazgeçme hakkına sahip olmasına rağmen İşçi Mehmet'e empati kurmayı tercih etti. Kendisi aynı durumda olsa asla böyle bir tavır sergilemezdi fakat yaşanan patlamanın verdiği ruh halinden belki de eline farkında olmadan vurmuştu İşçi Mehmet. Durumu bu şekilde yorumlayan Ezgi, eline vurulmasını önemsemedi.

6- Hasta Yakınlarının Ambulansın Arka Kısımına Hastanın Yanına Binmek İstemesi

Nakil esansında hasta yakınlarının hastanın yanında kalma isteği karşısında müsaade edilmeyeceğinin kesin bir dille aktarılması ve bazen otoriter bir tavır takınılmasının da gerektiği, romanda net olarak ortaya konulmaktadır:

Hala yan kapıyı zorlayan Aslı'ya sert çıktı:

- "Hanımefendi, aracın ön kabine ge-

çer misiniz lütfen!"

- "Hayır, ben onun yanında kalacağım!"

Komuta merkezle telefon görüşmesini bitiren Çetin, arka kabine geldi. Aslı'nın kolundan tutarak çekti:

- "Aslı Hanım hadi!"

- "Hayır, ben onun yanında olacağım. O benim eşim."

- "Hemen ön kabine geçmezseniz sizi götürmeyeceğim!"

Çetin'in kararlılığını gören Aslı korkuyla:

- "Tamam, tamam kızmayın, geliyorum" dedi.

7- Ambulansın Yavaş Gittiği Şeklindeki Tepkiler

Hastaya olay yerinde yapılan müdahalenin ardından ambulansa alınarak hastaneye götürülmesi esnasında hastaya refakat edenlerin ambulansın yavaş gittiği yönündeki tepkilerine de romanda yer verilmektedir:

Ambulans ön kabininde bulunan polis memuru Fırat, sürücü koltuğundaki Kaan Yüksel'in sirenleri açmasına rağmen yavaş gitmesine dayanamadı:

- "Sirenleriniz açık ama hız yapmıyorsunuz!"

Kaan Yüksel eliyle öndeki arabaları işaret ederek:

- "Bu trafikte ne kadar hız yapabilirim ki?" dedi.

- "Öndeki araca iyice yaklaşarak bizi görmesini sağla, geçiş üstünlüğümüz var."

- "Götürdüğümüz yaralı kırık şüphesi olan birisi. Sirenleri açmaktaki amacım sürekliliği sağlayabilmek ve aynı hızda gidebilmek."

-...

- "Bu trafikte gereksizce hız yaptığım zaman önümdeki araç bana yol vermezse, ani bir fren yapmak zorunda kalacağım ve her dur kalkışımızda, arkadaki yaralının ağrısı artacaktır."

- "İyi de yaralının şuuru kapalı değil mi?"

- "Haklısın ama sadece ağrısı değil, eğer omurgada bir zedelenmesi varsa en ufak hız değişiminde bile yaralının durumu ağırlaşacaktır."

-...

- "İşte bu yüzden travmalı yaralılar taşınırken amaç hızlı gitmek değil sürekli gitmektir. Sirenleri açma amacım, sol şeritteki araçların ambulansı fark ederek yol vermelerini sağlamaktır. Böylelikle aynı hızda hiç durmadan hastaneye gidebileceğim."

8- Kötü Haber Verme Sürecini İyi Yönetme Becerisi

Hasta yakınlarına kötü haber verme de ayrı bir beceri gerektiren husustur. Bu gibi durumlarda en tecrübeli olan personelin haberi usulünce vermesi tercih edilir. Romanda bir patlama sonucu nişanlısı yaralanan işçiye haber verme görevini 112 Başhekimini üstlenir:

- "Ha bu arada problem ne? Şu adam niye bağıyor?"

- "Hocam hastanın nişanlısı... Endikasyonu olmadığı için hastayı defibrile etmedik. Fakat, adam neden şok vermiyorsunuz diye üzerimize yürüdü. Polis arkadaşına uzaklaştırmasını söyledik."

Aylin alındaki teri sildi:

- "Hocam işimize karışıyor ya" dedi.

- "Tamam çocuklar, siz CPR'a devam edin. Ben konuşurum."

Başhekim, polislerin güçlükle tuttuğu İşçi Mehmet'in yanına gitti.

- "Geçmiş olsun beyefendi" dedi.

- "Sağ olun."

- "Ben 112 acil sağlık hizmetlerinin başhekimini Dr. İlğaz Hatemoğlu. Endişenizi..."

- "Leyla'm yaşayacak mı?" diye sözünü kesti İşçi Mehmet.

- "Endişenizi anlıyorum..."

- "Neden şok vermiyorlar? Ambulansa girmek istiyorum!"

- "Ekibim en iyi şekilde yakınınıza müdahale etme çabasında."

-...

- "Lütfen, onların işine karışmayın. Söz konusu olan sizin hastanız. Sizin ambulansa girip işlerine karışmanız, sizin hastanıza tedaviyi geciktirecektir."

- "Ölmesin, ölmesin Leyla'm."

- "Ekipte bulunanlar, eğitilmiş ve son derece deneyimli personeller. Sizden isteğim, içinizdeki olumsuzlukları bir an olsun unutun ve dua edin."

- "Elektrik şoku versinler. Leyla mı yaşatsınlar."

- "Beyefendi, hastanızın durumu elektro şoka müsait değil."

- "Şu anki durumu ne peki? Yaşayacak mı?"

-...

- "Bana doğruyu söyleyin."

- "Hayat ile ölüm arasındaki ince çizgide. Ekibim şu an kalp masajı ve suni solunum yaparak yakınınızı yaşatmaya çalışıyor."

Travma ekibinin ambulansında umutları tükenmişti. Leyla yapılan müdahaleye rağmen hayatta kalmayı başaramamıştı.

Başhekim ambulansın içine girerek Leyla'nın durumunu değerlendirdi. Hasta kayıt formunu imzaladı.

İşçi Mehmet'in yanına gidip elini omzuna koydu:

- "Başınız sağ olsun" dedi.

İşçi Mehmet'in gözlerinden iki damla yaş döküldü. Umutsuz ifadelerle başhekimine baktı.

- "Keşke şok verselerdi" dedi.

9- Basının Doğru Bilgilendirilmesi

Basının doğru bilgilendirilmesi de iletişimin olmazsa olmazıdır. Romanda patlama sonrası basına demeç veren başhekim, basın mensuplarının da şahit olduğu hasta yakınının ısrarla şok verilmesi talebiyle ilgili de değerlendirmelerde bulunmaktadır:

Başhekimin açıklamalarını dikkatle dinleyen muhabirler, teşekkür ederek ayrılacakları sırada Başhekim son bir konuya açıklık getirmek istediğini söyledi:

- "Unutmadan söyleyeyim. Az önce şu ambulanda bir kişiye ekiplerimiz müdahale ediyorlardı. Yaralının durumu ağırdı. kalbi durmuştu. Ekibim yaralıya kalp masajı uygularken yakını yanlarına durup sürekli; 'düz çizgi de neden elektro şok vermiyorsunuz' diyordu. Hatta bir ara, yaralıya uygun tedaviyi yapmakta olan personelimize saldırdı. Bu son derece yanlıştır. Hasta yakınının tepkisini olgunlukla karşılıyorum fakat sağlık personeline de saygı gösterilmesini istiyorum."

- "Peki neden şok vermediler?" dedi muhabirler.

- "Çünkü, hastanın durumu şok verilmesi için uygun değildi. Elektroşok sadece ventriküler fibrilasyon ve nabızsız ventriküler taşikardi diye adlandırığımız özel ritimlerde uygulanır. Bu ritim olmadan hastaya elektro şok vermenin bir anlamı yoktur. Asistolda yani düz çizgide şok verilmez. Ayrıca kalbe elektro şok vermenin amacı kalpte olan düzensiz atımları sıfırlayarak düzenli hale gelmesini sağlamaktır. Düz çizgide atım yoktur ki şok verilsin ama maalesef bazı dizilerde ve yayınlarda düz çizgide şok verildiğini gören hasta yakınlarımız, kendi hastalarına şok verilmediğinde bu işin uzmanları olan can kurtaranlarımızın yaptığı müdahaleleri eksik sanıyorlar. Bu tamamen yanlıştır!"

10- Ambulans Personelinin Hitapları

Ambulans personelinin vaka mahallinde birbirlerine nasıl hitap edecekleri ile hastalar ve yakınlarına karşı hitap tarzlarının nasıl olması gerektiği romanda işlenmektedir. Stajyer bir paramedik öğrenciyeye tecrübeli bir paramedigin istasyonu tanıtırken verdiği nasihat bir sahnede ele alınmaktadır. Buradaki tavsiyelerin, derslerimizde öğrencilerimize verdiğimiz hasta ile iletişimin püf noktalarından olan hitap tarzı ve hastanın gözlerine bakarak konuşma maddeleriyle birebir aynı oluşu dikkate şayandır:

- "Burasını biliyorsun. Soyunma giyinme odamız."

- "Ben bundan sonra giyiniş de geleceğim."

- "Olmaz! Kural bir, eşyalarını getirip buraya giyineceksin. Üstün başın kan olsa öyle mi bineceksin otobüse. Kötü görüntünün yanı sıra, belki bulaşıcı hastalığı olan bir hastanın kanı olacak üzerinde. Aman ha! Çevreye hastalık saçarsın. Staja gelenler için özel dolabımız var, eşyalarını oraya koyarsın."

- "Tamam Türkan abla."

- "Ben sadece burada ablanım senin."

- "Nasıl yani abla?"

- "Kural iki, asla hastaların yanında abi, abla gibi kelimeleri kullanmayacaksın! Kural üç, hastalara teyze, amca gibi yakıştırmalar yapmayacaksın! İsimlerini kullanacaksın ve gözlerine bakarak konuşacaksın. Kural dört, asla bilmediğin konularda yorum yapmayacaksın! Bilmiyorum diyeceksin."

* Paramedik nedir sorusunun cevabını yine romanın kendisinden aktaralım.

- "Paramedik ne?"

Kaan Yüksel yüzünü polis memuruna çevirdi. Şimdiye dek karşılaştığı her vakada kendisine sorulan mesleğinin tanımını bir kez daha yaptı:

- "Hasta ve yarallılara acil tıbbi bakımı hastane dışında profesyonel bir şekilde başlatan, ambulanda nakil esnasında devam ettiren, acil servise hastayı teslim edinceye kadar görevi devam eden, aynı zamanda ambulans sürücülüğü de yapabilen sağlık personeline paramedik denir."

Kaynak

Gostak, Habip, Cankurtaran (Roman), Songür Yayıncılık, 3.Baskı, Ankara.